

The Chilean Project

Alejandro Espinosa

Alejandro Espinosa se v 70. letech coby dědic odkazu Orlanda Avedaña stal naprosto klíčovou postavou chilské jazzové scény. Nejprve působil ve svém rodném městě Concepción a pracoval systematicky na šíření jazzu prostřednictvím rozhlasových pořadů, zakládáním mezinárodních festivalů, a coby hostitel snad všech zahraničních jazzových umělců, kteří kdy přijeli vystupovat do Chile.

Svoji hudební kariéru začal s I Trío Jazz Moderno (1970-76), v čele s klavíristou Monchem Romerem. Uskupení rozvířilo tradicionalistické vody jazzové scény Concepcionu a Alejandro svým rafinovaným bubenickým stylem připomínajícím styl východního pobřeží skupinu jednoznačně pasoval na nejprogressivnější hudebníky v zemi. V roce 1972 Alejandra poznamenala návštěva koncertu Elvina Jonese, jeho styl se posunul k tvrdému bopu a jeho moderní, agresivní beat se stal jeho poznávací značkou.

V Santiagu de Chile navázal spolupráci s trumpetistou Danielem Lencinou a Miguelem Zabaletou. Se druhým jmenovaným nastal jeho obrat k jazz-rocku a experimentálnímu jazzu v uskupení Tercera Generación. V roce 1982 byl pozván coby bubenická hvězda z Latinské Ameriky na Jazz Festival do Berlína. Dále jeho kariéra pokračovala ve spolupráci s peruánským basistou Enriquem Lunou, kvintetem Coda a skupinou Alsur. Od roku 1990 vedl svá vlastní hudební uskupení, většinou bopová kvarteta nebo kvinteta, kterými za poslední tři dekády prošlo mnoho významných sólistů.

Solo jazz: all the sidemen

Od toho roku prošli spoluprací s Alejandrem saxofonisté Marcos Aldana, Ignacio González, Max Alarcón, Claudio Rubio, Melissa Aldana, Andrés Pérez a Cristián Gallardo; klavíristé Moncho Romero, Marinho Boffa, Ariel Pino, Carla Romero, Gonzalo Palma y Felipe Riveros, a kontrabasisté Sammy Domínguez, Felipe Chacón, Nelson Arriagada, Rodrigo Galarce, René Sandoval y Marco Reyes.

Kormě vedení skupin se Espinosa věnoval také hudební produkci, režii a instrumentálnímu doprovodu zpěváky jako Sergio Lillo, José Luis Arce, Jorge Caraccioli a Andrea Tessa. Zároveň založil a vedl malý orchestr zaměřený na soul-jazz a pop-jaz, známý pod názvem Funk Jam Big Band.

Espinosa nahrál několik sólových alb *Alondra* (1993), *Like someone in love* (1997) a později kompilaci své tvorby se zahraničními umělci působícími v Chile mezi roky 1991 a 2001, *Solo jazz, volumen 1* (2004).

Christian Gálvez

Od roku 1996, kdy se objevil v prvním kvintetu Cristiána Cuturrufa, jazzová scéna nespustila tohoto basového kytaristu z očí. Neprošel si sice formálním hudebním vzděláním, jeho výrazný talent ale vychází z velmi spontánní mladé generace hudebníků. Svoji kariéru začal Gálvez ve městě Coquimbo, kde mimo sólové vystupování a koncerty s kapelami působil také jako skladatel, produkční a zakladatel zánčky Pez Pez.

Původně byl mezi chilským publikem známý jako « chilský Jaco Pastorius », nicméně jeho výkony na basovou kytaru se později odkazovali mnohem více na generaci elektrických basistů post-Pastoriobské éry. Gálvez záhy rozvinul svůj virtuózní styl, vycházející z Jimmiho Haslipa (Yellowjackets) nebo Johna Paitucciho (Electric Band).

V roce 1997 se připojil k uskupení Los Titulares s nímž nahrál debutové album *Los Titulares* (1998). V tom samém roce byl vyzván Ignaciem Gonzálezem, aby vystupoval na prvním acid jazzovém projektu v Chile, *Cyberjazz*, a nahrál desku *Corazón mix* (2000). Tpu dobou už byl Gálvez nejžádanějším *sidemanem*, *elektrického jazzu*.

Od prvního vystoupení v Cúub de Jazz v polovině devadesátých let uplatňoval své hluboké linie a břitká sóla v triu s Ricardem Arancibiou a Marinhem Boffou, kapelami Rossany Saavedry a Ammy Amorette, a Supertrío na elektickou kytaru a as kvintetem Panchita Cabrery a power tiem Nicoláse Very.

Solové projekty a účast ve skupinových projektech

Stál v čele několika kvintetových a triových formací, například s klávesistou Lautarem Quevedou nebo s bratrem Rodriguem Gálvezem na bicí. Jeho debutové album *Christian Gálvez* vyšlo v roce 2000 a bylo následováno akustickým albem *Cero* v roce 2002. Po založení vlastní značky Pez pez vydal album *Dinámica solista* (2004), ve kterém naplno předvedl svůj dynamický styl. Od roku 2005 úzce spolupracoval s argentinským kytaristou Luisem Salinasem a několika mezinárodními jazzovými formacemi - s bubeníkem Billym Cobhanem a basistou Stanleyem Clarkem uskutečnili koncertní šňůru po Evropě. Tato spolupráce také vyústila v přesídlení Gálveze de Los Angeles, kde nadále hrál v elektrické skupině Stanleyho Clarka. Mezitím vydal v Chile další alba, konkrétně *Christian Gálvez Trío, volume 1* (2005) a *América luz* (2006).

Po návratu do Chile v roe 2007 založil nové uskupení s Andrésem Pérezem (tenor saxofón), Pablem Menaresem (kontrabas) a Félixem Lecarosem (bicí). Společně vydali titul *Imaginario* (2007). Na něm se jeho bas projevil jednoznačně jako sólový nástroj s technikou *chormelody*. O dva roky později Gálvez nahrál disk *Crisálido* (2009) se stejnými sidemany, ke kterým přizval Marcela Córdovu. Další album *věnované progresivnímu jazzu Cinético* (2010) představuje Gálvezův návrat k jeho elektrickým kořenům a spolupracoval na něm s Claudiem Rubiem a triem mladých hudebníků z rockového prostředí - Estebanem Zúñiga (klávesy), Felipem Catrilefem (bas) y Ronald Báez (bicí).

Na scénách Blue Note

V roce 2014 představil desku *Organ quartet* a zároveň hrál na velkém jazzovém festival v Parque Bicentenario de Vitacura, kde ho objevil programový ředitel jazzových klubů Blue Note v New Yorku, Miláně a Tokiu. V září 2014 se Gálvez stal prvním Chilem, který měl možnost hrát v tomto slavném newyorském klubu spolu s dalšími chilskými hudebníky usazenými v tomto městě. Byli to Pablo Vergara na klavír, Pablo Menares na kontrabas a Félix Lecaros na bicí. Z této session vzniklo album *Live at the Blue Note* (2015, později Gálvez hrál y I Japonsku a Itálii a do New Yorku se vrátil v roce 2015 s novým uskupením ve složení Cristián Cuturrufo na trumpetu, Nelson Arriaga na kontrabas a Alejandro Espinosa na bicí. Zde se zrodil projekt The Chilean Project, který v roce 2016 vydal album *The Chilean Project live at the Blue Note*, a který v roce 2020 zavítá do České republiky.

Cristián Cuturrufo

Trumpetista Cristián Cuturrufo, jedna z předních jazzových osobností 90. let, zaujal tehdejší scénu velmi fundovanou úpravou bebopové hudby a svými sólovými a improvizními schopnostmi. Cuturrufo si svůj hudební jazyk osvojil nejdříve v New Yorku, aby mu poté vtiskl zcela chilskou podobu. Stal se čelním představitelem tohoto žánru a získal si velkou popularitu. Jeho hudební nápady se pohybují od čistého jazzu a latinojazzu, přes swing až po latin funk. Cuturrufo stál u zrodu četných hudebních festivalů a nočních klubů a jeho role v chronologii chilského jazzu je nesporná.

Hudbě se začal věnovat již jako dítě v rodném Coquimbu, pod vlivem svého otce, akordeonisty Wilsona Cuturrufo, hlavy rodiny umělců spojených s hudebními tradicemi přístavu a lidovými oslavami v regionu. Byl členem řady místních skupin a poté zahájil akademický a technický výcvik jako trumpetista na Katolické univerzitě, kde se v letech 1991 až 1993 připojil ke komorní skupině Gabrieli Ensemble. Krátce nato, unaven akademickou doktrínou a strnulostí, vycestoval na Kubu, aby navázal bližší kontakt s lidovou hudbou, afro-kubánskými rytmy a jazzem. Inspiroval se sólisty, kteří mu nikdy nedali spát: Fatsem Navarro, Dizzym Gillespiem a Arturem Sandovallem.

Po Lencinovi přišel Cuturrufo

Po návratu ho saxofonista Ignacio González přijal do latinojazzové skupiny Motuto. Tam se seznámil s většinou hudebníků, kteří mu pak stáli po boku mnoho let, a díky této skupině se dokázal vyprofilovat jako sólista. Od roku 1996 roste jeho role frontmana hudebních skupin, postupně se uchyluje ke struktuře kvinteta jako ideální platformě pro rozvoj svých fenomenálních a vysoce vznětlivých sól. Cuturrufo je označován za nejrychlejšího a nejvášnivějšího trumpetistu od 70. let, kdy jazzu dominoval Daniel Lencina.

Od roku 1996 vedl několik kvintetů po sobě, jimiž prošla řada jazzmenů 90. let: saxofonisté Ignacio González, Jimmy Coll a David Pérez, kytaristé Jorge Díaz, Daniel Lencina Jr a Federico Dannemann, basista Felipe Chacón, Christian Gálvez a Cristián Monreal a bubeníci Iván Lorenzo, Carlos Cortés a Andrés Celis. Poté, co debutoval s albem *Puro jazz/Čistý jazz* (2000), připojil se ke dvěma kapelám: bopovému kvartetu Los Titulares (Pancha Moliny) a ke skupinám Vernáculo a Cutus-Clan, které vedl jeho bratr, perkusionista Rodrigo Cuturrufo (první uskupení se věnovalo duchovní hudbě mariánského kultu, druhé hrálo v nočním klubu).

Jako frontman kvintetů fungoval Cuturrufo do počátku 21. století, nahrál latinojazzové album (*Latin jazz*, 2002) a bebopové album (*Fresh out of oven*, 2003) a vystupoval jako sólový trumpetista ve swingových orchestracích s The Universal Orchestra (*Concierto sabor a jazz/Koncert s příchutí jazzu*, 2004) a s El Farol Big Band (*Llegando al puerto/Na cestě do přístavu*, 2006).

Následně se spojil s klavíristou staré gardy Valentínem Trujillem. Vedle mistra lidového piana se dostal k lepšímu hudebnímu repertoáru a většímu publiku. Absolvovali spolu turné po Chile se swingovými duety, které následně nahráli na alba *Jazz de salón/Salónní jazz* (2004) a *Villancicos/Koledy* (2005). Dále dal dohromady skupinu vystupující pod názvem Chilejazz Quinteto, soubor skvělých sólistů své generace (mezi nimi Federico Dannemann a Rodrigo Galarce), s nimiž se vydal na 30-denní turné po Velké Británii, které vyústilo v desku s názvem *Perdidos en Londres/Ztraceni v Londýně* (2004).

Porcinology: antologie 30 let

V roce 2006 se vrací k jazz-funku a vydává se svým sextetem desku *Cristián Cuturrufo a Latin Funk* (2006) a v roce 2007 s trombonistou Héctorem Parquímetro Briceño desku *Swing nacional/Národní swing*. Ve stejném roce podniká maraton sedmi představení konaných během jediné noci ve dvou jazzových klubech, El Perseguidor a Miles, ve čtvrti Bellavista, v nichž Cuturrufo střídavě hrál až do svítání.

Během roku 2009 se Cuturrufo vydal na rozsáhlé turné po Novém Zélandu a jihovýchodní Asii, kde svůj skvělý kvintet hrající latinojazz a funk prezentoval na exotických pódiiích v Indonésii, Singapuru, Malajsii a Thajsku. Recenze v médiích byly velmi příznivé. V polovině roku 2009 vydal svou první jazzovou antologii nazvanou *Treinta años en trumpeteta/Třicet let s trumpetou* a v lednu 2010 se poprvé představil na festivalu Providencia Jazz jako frontman mezinárodního seskupení jedenácti hudebníků, v němž figurovali jeho swingový kolega Jimmy Coll (tenor saxofon), Claudio Rubio (tenor saxofon), Eduardo Peña (elektrická baskytara) a Carlos Cortés (bubny). Jejich tématem byly afrokubánské kořeny a latinojazz.

Vydávání alb ustoupilo následně do pozadí intenzivní práci na produkci hudebních setkání, např. Jazzového festivalu v Las Condes, při němž se v parku Alberta Hurtada shromáždilo 3000 posluchačů, a založení jazzových klubů The Jazz Corner (2013) a Boliche Jazz (2017). Následně se objevuje v hvězdné formaci po boku Christiana Gálveze, Nelsona Arriagaday a Alejandra Espinosy a nahrává jeden z koncertů v klubu Blue Note v New Yorku pod titulem *The Chilean Project live at the Blue Note* (2016).

Nelson Arriagada

Deset let studia a jeho přítomnost v evropských hudebních kruzích nemohly projít bez povšimnutí. Když se Nelson Arriagada v roce 2003 vrátil do Chile, neměl toho mnoho společného s hráčem na baskytaru ve skupině La Banda del Capitán Corneta, kterým byl v první polovině 90. let. Stal se z něj dynamický a multifunkční jazzový kontrabasista. Svou pozici na hudební scéně posílil bopovými vystoupeními a používáním technik levé ruky, které si osvojil jako klasický cellista. Jedním z jeho poznávacích znaků byly *walking basses* rozložené na čtyři prsty.

Na počátku 90. let spolupracoval Nelson Arriagada na rozličných projektech, od afrolatina u De Kiruza, až po moderní fúzi v souboru Juana Codercha a jazz-rock v La Red pod vedením kytaristy Vladimira Groppase. V roce 1992 přešel ke skupině La Banda del Capitán Corneta, kde nahradil skvělého basistu Juana Caballera a brzy se stal hudebním manažerem skupiny. Rok poté odjel do Německa, kde studoval hru na baskytaru v Hannoveru. V této době rozšířil svůj rejstřík o jazzový kontrabas a zahrál si s Billym Hartem, Kennym Kirklandem a s acid jazzovou skupinou Mo' Horizons.

Na scénu nového chilského jazzu na přelomu tisíciletí se vrátil jako precizní *sideman*, ale zároveň také jako hudební manažer všech uskupení a projektů, na nichž se od té doby podílel. Nelson Arriagada se objevil v triech pianistů Maria Feita (*El último patagón*, 2007) a Lautaro Quevedo (*Desde aquí*, 2005), v kvartetech tenora Davida Péreze (*Santiago stories*, 2004) a bubeníka Alejandro Espinosa, a v seskupeních kytaristů Mauricia Rodrígueza a Pedra Rodrígueza, bývalých spoluhráčů z Corneta.

Dlouhé roky byl kontrabasistou skvělého swingového kvarteta, které společně vedli Giovanni Cultrera a Alfredo Espinoza, pro které zaznamenal jejich skvělé koncerty na albu *Jazz!* (2005). Zároveň se ponořil do nahrávání desek, na nichž zachytil sérii jazzových setkání, zejména v klubu Thelonious a také ve vlastním studiu Hannover.

Po dvou desetiletích ve funkci *sidemana*, kam spadá i účast na historickém setkání v klubu Blue Note v New Yorku v roce 2015 v rámci kvartetu, které dal dohromady s Cristiánem Cuturrufem, Christianem Gálvezem a Alejandrem Espinosou, se Nelson Arriagada objevuje jako frontman na albu *Moonlight serenata* (2016), a to jako kontrabasista a zároveň první cellový sólista. Vrací se tak k nástroji, s nímž v deseti letech vstoupil do světa hudby. Arriagada je otevřený a pohotový hudebník, všestranný kontrabasista, kterému není žádný jazzový styl cizí.